

Motion till riksdagen 2005/06: MJ260

av Staffan Danielsson och Jörgen Johansson (c)

Miljöstöden till skydds-zoner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att förhandla fram största möjliga miljöstödsram från EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att förändra det nya miljöstödsprogrammet till ett paraply av riktade miljöstöd för största miljönytta.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att säkerställa att medel säkras för fortsatt utbyggnad av de miljöeffektiva skyddszonerna längs vattendragen.

Motivering

Enligt expertis och ansvariga myndigheter är åtgärder för att minska växtnärläckaget det mest angelägna miljömålet inom jordbruket. Dagens miljöersättningar på nivån 3 miljarder kronor är till betydande del (ca ¾ miljard) riktade mot ett helt odlings- och marknads-koncept, det "ekologiska" jordbruket och Kravkonceptet. Detta har sammantaget miljö fördelar i nivå med det övriga miljövänliga svenska jordbruket, men att på detta sätt rikta Europas sannolikt högsta stöd till just det ekologiska konceptet är ett trubbigt instrument.

Mycket effektivare och träffsäkrare vore att rikta miljöersättningarna till de konkreta åtgärder som ger störst miljönytta i förhållande till insatserna. De svenska miljömyndigheterna och forskarna anser i betydande enighet att övergödningen är det största miljöproblemet inom jordbruket, låt vara att det svenska jordbruket kommit långt i att begränsa sina läckage.

Ekologisk odling har många miljö fördelar, men även miljö nackdelar. Vad gäller växtnärläckage är ekologisk odling genom hög andel kvävefixerande grödor, behov av svartträda, stor stallgödselanvändning och stort arealbehov inte bättre än vanlig miljövänlig svensk odling med sina riktade insatser av handelsgödsel. I stället riskerar ofta den ekologiska odlingen att läcka mer om de små marginalerna vid odling och väderlek är ogynnsamma.

Fel! Okänt namn på

Därför är det bra att det nu finns tankar att i stället för att smeta ut stora miljöersättningar till hela odlingskoncept rikta insatserna till just de åtgärder som ger störst miljönytta. En fördel med detta är också att stöden blir oberoende av på vilket sätt som odlarna sedan väljer att marknadsföra och kanske certifiera sina produkter – som t.ex. konventionellt odlat, som Svenskt Sigill eller som Krav. Regeringen bör inför kommande ny miljöprogramperiod med kraft förhandla fram största möjliga miljöstödsram från EU samt föreslå ett paraply av riktade effektiva miljöersättningar i stället för dagens oprecisa paketlösningar. Detta bör ges regeringen till känna.

Ett konkret exempel på effektivt riktade miljöstöd är ersättningen för att anlägga skyddszoner längs vattendragen samt andra riktade åtgärder för minskat kväveläckage, t.ex. genom anläggande av fånggrödor. Det finns i dag skyddszoner – en mellan 6 och 20 meter bred gräsbevuxen zon längs vattendragen – motsvarande mer än ett kvarts varv runt jorden, men mycket återstår också att göra. I Västmanlands län finns t.ex. 185 ha skyddszoner omfattande 308 km, och i t.ex. Östergötlands län finns 560 ha omfattande 933 km.

Genom skyddszonerna begränsas effektivt näringsläckaget till vattendragen samtidigt som fåglar, djur och insekter får större livsmöjligheter och landskapet öppnas för allmänheten.

Trots att de årliga ersättningarna för detta åtagande inte kostar mer än några tiotals miljoner kronor valde regeringen ändå inte att anslå medel till dem våren 2005, när medelsknapphet inträdde. Regeringen och stödpartierna valde då att säga nej till de effektiva skyddszonerna och i stället ytterligare utöka Europas mest generösa stöd till Kravkonceptet, med dess väsentligt sämre träffverkan. Motivet var att konsumenterna efterfrågar ekologiska produkter och därför bör sådan produktion stimuleras, något som rimligen marknaden är till för att ordna. Därför är det också riktigare att se paketstödet till Kravkonceptet som ett omlägningsstöd likt dem i andra länder.

Nu tvingades många som planerat sina skyddszoner och anlagt dem att i ett mycket sent skede ändra sina planer. Regeringen bör därför kommande år säkerställa att medel säkras för anläggandet av erforderliga skyddszoner längs våra vattendrag.

Stockholm den 23 september 2005

Staffan Danielsson (c)

Jörgen Johansson (c)